

Vlaamse Juristenvereniging

Deze bijdrage werd door de Vlaamse Juristenvereniging geselecteerd en valt buiten de redactionele verantwoordelijkheid van het Rechtskundig Weekblad.

Duurzaam omgevingsrecht?

Op 4 december 2009 organiseert de Vlaamse Juristenvereniging aan de Universiteit Hasselt een colloquium met als thema «Recht en Duurzaamheid».

Het begrip «duurzaamheid» heeft een positieve connotatie. Letterlijk betekent het: weinig vergankelijk, op de lange duur houdbaar en bestendig. Daarmee wordt vooral naar het tijdsaspect verwezen. De positieve klank heeft het vooral omdat het vaak wordt gebruikt in samenhang met «ontwikkeling» in de betekenis van verbetering van levensomstandigheden. Daarbij is vooral het kwaliteitsaspect aan de orde.

Vanuit het thema «Recht en Duurzaamheid» kan onderscheid worden gemaakt naar duurzaamheid *in* (en als doel van) het recht en duurzaamheid *van* het recht (als middel). In het eerste geval gaat het om de bijdrage die het recht kan leveren aan een duurzame samenleving. In het tweede geval betreft het de doelstellingen, instrumenten en instituties van het recht.

In zijn bijdrage gaat Frans Tonnaer, als directeur van een Zuid-Nederlands adviesbureau in het omgevingsrecht, in op de vraag hoe duurzaam het Nederlandse omgevingsrecht is.

In elk geval kan gezegd worden dat er in Nederland de afgelopen decennia een omvangrijke hoeveelheid regelgeving is tot stand gekomen die betrekking heeft op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en dus betreffende duurzaamheid in eerstbedoelde zin. Onmiskenbaar is er sprake van verbetering van de kwaliteit van

onderdelen van de fysieke leefomgeving. Maar de vraag is of dit het effect is van deze regelgeving of dat de regelgeving dit effect weer spiegelt.

De ontwikkeling van het Nederlandse omgevingsrecht is de afgelopen jaren gedomineerd door grote wetgevingsoperaties. Doelstellingen daarbij waren vergroting van samenhang in beleid, vereenvoudiging van regelgeving, decentralisatie van bevoegdheden en verlichting van administratieve lasten voor burgers en bedrijfsleven.

De Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet uit 1998 maakten een einde aan de verbrokkelde wetgeving op het terrein van de natuurbescherming. De Natuurbeschermingswet 1998 is onder invloed van het Europese recht (Vogel- en Habitatrichtlijnen) vervolgens weer enkele malen ingrijpend gewijzigd. Er wordt thans gewerkt aan integratie van drie natuurwetten (de twee genoemde plus de Boswet) in één wettelijke regeling. Beoogd wordt onder meer te komen tot vereenvoudiging van regelgeving en tot bevoegdheidsoverdracht van Rijk naar provincies.

De Woningwet heeft in 2007 een omvangrijke wijziging ondergaan ter verbetering van de naleving, handhaafbaarheid en handhaving van de bouwregelgeving, overigens nadat die in de voorafgaande periode van vijf jaar zo'n achttien maal was gewijzigd.

Per 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening in werking getreden die tot heel wat veranderingen in de bevoegdheden en bevoegdheidsverdeling tussen de betrokken bestuursorganen heeft

geleid. Ook zijn nieuwe instrumenten ingevoerd.

In de eerste helft van 2010 zal de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking treden. Er zullen vijftientig bestaande toestemmingen worden geïntegreerd in één omgevingsvergunning. Het is de bedoeling te komen tot één loket, één aanvraagformulier dat ook digitaal beschikbaar is, één uniforme procedure voor vergunningverlening en voor bezwaar en beroep, één bevoegd gezag en één handhavend bestuursorgaan. De invoering van de omgevingsvergunning betekent dat er tweehonderdduizend vergunningen per jaar minder hoeven te worden aangevraagd.

In december 2009 zal de nieuwe Waterwet in werking treden. Deze wet kent een aantal overeenkomsten met de Wabo. De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktelen grondwater, kent één watervergunning en verbetert de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijk beleid. Ze moet leiden tot vermindering van regels en administratieve lasten en verbetering van de (digitale) dienstverlening. Ze vervangt een achttal wettelijke regelingen.

Deze regelgeving was de laatste decennia geen rustig bezit en niet direct een toonbeeld van bestendigheid. Of was dit de opmaat voor een duurzaam omgevingsrecht?

Frans Tonnaer